

Den europeiske samfunnsundersøkelsen 2012

Produktnummer 7345-H

Instruks

Orientering og veiledning for intervjuere

1. Generelt	2
1.1 Innledning.....	2
1.2 Utvalg.....	2
1.3 Intervjutid: 70-80 minutter	2
1.4 Innsamlingsperiode: midten av august til slutten av desember.	3
1.5 IO-materiell	3
1.7 Mål for svarprosent: to av tre	3
2. Prosedyrer	4
2.1 Ringe opp for avtale om intervju.....	4
2.2 Spore når telefonnummer ikke foreligger eller ingen svarer.....	4
2.3 Besøke alle dere ikke får kontakt med på adressen	4
2.4 Foreta besøksintervju.	4
2.5 Registrere informasjon om alle kontakter og kontaktforsøk - Kontaktregistrering.....	4
Noen eksempler på vanlige registreringer:.....	7
2.6 Kvalitetskontroll.....	8
3. Spørreskjemaet	9
3.1 Spørsmålene i undersøkelsen	9
3.2 Svaralternativ på kort	9
3.3 Delene i skjemaet	9
Litt mer om Bolk E Forståelse og vurdering av demokrati	10
3.4 Enkeltspørsmål i skjemaet.....	10

Programmering:	Berit Svanøe-Hafstad	21 09 44 76
Utvalg:	Tore Nafstad Bakke	21 09 49 80
Prosjektleder:	Marit Wilhelmsen	21 09 45 96

1. Generelt

1.1 Innledning

Dette er sjette runde for Den europeiske samfunnsundersøkelsen (European Social Survey, ESS). Undersøkelsen blir gjennomført hvert andre år, første gang i 2002. Formålet med ESS er å samle informasjon om holdninger, verdier og adferdsmønstre i de europeiske landene, slik at det blir mulig å studere forskjellene mellom landene og se på endringer over tid. I denne runden deltar rundt 30 europeiske land.

Spørsmålene i undersøkelsen er laget av et panel bestående av ledende forskere innen sitt felt i Europa. Spørreskjemaet består av fire bolker som gjentas hver runde, og to som er nye for hver gang. Dataene som ble samlet inn i de fem foregående rundene er mye brukt av blant annet EU og nasjonale regjeringer, politikere, journalister og forskere. Norge er ett av landene med flest brukere av resultatene fra undersøkelsen, hvor blant annet academia er en stor bruker.

I Norge er det Norges forskningsråd som står for finansieringen. Den norske deltakelsen i ESS ledes av professor Kristen Ringdal ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, Norges Tekniske Naturvitenskaplige Universitet (NTNU) i Trondheim. Sammen med prosjektgruppen i SSB har professor Ringdal hatt ansvaret for å oversette spørsmålene på best mulig måte, slik at de fungerer godt også i Norge. I tillegg har SSB, i samarbeid med Ringdal gjennomført en pilot i forkant av undersøkelsen for å heve kvaliteten. Du kan lese mer om undersøkelsen i brosjyren som er sendt til intervjuobjektene.

1.2 Utvalg

Utvalget består av rundt 2 750 personer, 15 år eller eldre, trukket tilfeldig fra folkeregisteret. Det er utarbeidet en ny utvalgsplan for undersøkelsen der hele landet er representert.

1.3 Intervjutid: 70-80 minutter

I piloten varte intervjuene i gjennomsnitt 80 minutter. Denne tiden vil bli noe kortere i hovedundersøkelsen, da vi hadde med en del tilleggsspørsmål. Tiden varierte som vanlig mellom ulike IO. Dere kan forvente at det tar kortere tid for bl.a. de som ikke er ute i lønnet arbeid, mens eldre IO'er og IO med ektefelle/partner ofte vil bruke noe lenger tid på å fullføre intervjuet. Husk å beregne nok tid mellom intervjuene.

1.4 Innsamlingsperiode: midten av august til slutten av desember.

For at vi skal bli ferdige med undersøkelsen til er det viktig å følge planen under. Mye av undersøkelsen skal ferdigstilles tidlig i feltarbeidet og det er derfor svært viktig å jobbe på fra første dag! I tabellen under finner du en oversikt over mål per fylke totalt og per 17. september (33% av mål) og 15. oktober (67% av mål). De siste skal være ferdig før jul (100% av mål).

	Utvalg	Mål		
		Totalt	Per 17.09	Per 15.10
		67 %	33 %	67 %
Østfold	150	101	33	67
Akershus	300	201	66	135
Oslo	350	235	77	157
Hedmark	100	67	22	45
Oppland	110	74	24	49
Buskerud	150	101	33	67
Vestfold	130	87	29	58
Telemark	100	67	22	45
Aust-Agder	50	34	11	22
Vest-Agder	100	67	22	45
Rogaland	245	164	54	110
Hordaland	275	184	61	123
Sogn og Fjordane	50	34	11	22
Møre og Romsdal	140	94	31	63
Sør-Trøndelag	165	111	36	74
Nord-Trøndelag	75	50	17	34
Nordland	140	94	31	63
Troms	80	54	18	36
Finmark	40	27	9	18
	2750	1843	608	1234

1.5 IO-materiell

Første pulje med IO-brev, foresattbrev til foreldre med IO under 18, brosjyre og et Flaxlodd blir sendt ut noen dager før intervjuingen starter. Sett deg godt inn i det som står i IO-materiellet. Ha alltid med deg ekstra IO-brev og brosjyre i tilfelle IO ikke har mottatt, eller lest dette.

1.7 Mål for svarprosent: to av tre

En høy svarprosent i alle grupper i befolkningen er nødvendig for å sikre seg at de som er intervjuet i undersøkelsen representerer den norske befolkning. I denne undersøkelsen har vi et mål om å nå to av tre av de som er trukket ut.

2. Prosedyrer

2.1 Ringe opp for avtale om intervju

IO skal intervjues ved besøk, og det er derfor **ikke** tillatt å gjennomføre intervju over telefon. I tilfeller hvor IO har telefon, kan du imidlertid ringe IO for å gjøre avtale om intervju. IO som du ikke får tak i på telefon, bør du ringe en rekke ganger til ulike tidspunkt i en ti dagers periode før du reiser ut til adressen.

2.2 Spore når telefonnummer ikke foreligger eller ingen svarer

Som vanlig må dere i noen tilfeller spore opp IO der hvor vi ikke har fått tak i telefonnummer, samt der dere har mistanke om at telefonnummer er feil, eller der det kan finnes andre nummer det mulig å nå IO på. Dette vil ikke gjelde mange IO, men husk å gå igjennom de vanlige prosedyrene før dere eventuelt tar kontakt med kontoret for ytterligere hjelp. Internettelefonkatalogen er et godt redskap å benytte i denne sammenhengen.

2.3 Besøke alle dere ikke får kontakt med på adressen

Som vanlig skal dere ta kontakt med IO på telefon og avtale besøk. Dersom det ikke er mulig å gjøre avtale på forhånd, skal IO besøkes. I denne undersøkelsen skal IO besøkes **fire ganger** før du klassifiserer IO som "ikke truffet". Du skal foreta besøkene på forskjellige dager og klokkeslett - **minst to av besøkene skal være på virkedager (mandag - fredag) etter kl. 17.30**. Dersom du har gjort tre besøk hvorav to på kveldstid, skal **det fjerde besøket gjennomføres på en lørdag**. Dersom IO må kontaktes en fjerde gang på en lørdag send en e-post til Arne Sigve Krusedokken (sak@ssb.no) dersom du har arbeidstid som skal godtgjøres med forhøyet sats. Skriv "Prod. nr. 7345 Lørdagsarbeid" i meldingshodet på e-posten og oppgi dato, arbeidstid og IO-nr. Lørdagsbesøk som du av praktiske grunner velger selv, godtgjøres med ordinær timesats.

Forsøk i den grad det er mulig å kombinere besøk, slik at reisetid og reisekostnader blir lavest mulig. Ta kontakt med intervjukontakten din hvis du må reise til IO som bor svært langt unna deg selv, og vi finner løsninger for hvert enkelt tilfelle.

2.4 Foreta besøksintervju.

IO **skal** intervjues ved besøk. Avtale om intervju bør gjøres på telefon. Husk å vise fram legitimasjonskortet ditt når du introduserer deg og møter IO ansikt til ansikt første gang. Hvis du trenger tolk for å gjennomføre intervjuet, ta kontakt med kontoret så skal vi ta en avgjørelse i hvert enkelt tilfelle. Intervjuskjema på engelsk og eventuelt andre språk kan fremskaffes hvis det er ønskelig.

I siste del av selve intervjuet vil IO bli spurt en del tilleggsspørsmål. Dette er i hovedsak spørsmål som ligner veldig på spørsmål IO tidligere har svart på. Formålet med tilleggsspørsmålene er å teste ulike svarkategorier og spørsmålsformuleringer for å kunne avdekke eventuelle ulike resultater og metodiske implikasjoner. Dette kan det være lurt å fortelle IO, slik at de forstår hvorfor vi stiller spørsmål som ligner på det de allerede har svart på.

Utvalget er delt inn i fire delutvalg (A,B,C,D). Disse får ulike spørsmål etter hvilken gruppe de tilhører. Dette gjøres automatisk i Blaiseskjemaet. Svarkortene for tilleggsspørsmålene ligger bakerst, og er sortert etter de fire delutvalgene.

2.5 Registrere informasjon om alle kontakter og kontaktforsøk - Kontaktregistrering

I ESS må vi registrere **alle** kontaktforsøk. Telefonoppringinger som resulterer i *ingen svar*, *telefonsvarer*, *opptatt* eller *nummer ikke i bruk* skal registres i ringebildet i SIV, mens kontaktforsøk der du kom i kontakt med noen registres i et eget kontaktskjema som ligger inne i selve blaiseskjemaet. Ved besøk på adresse skal

alle kontaktforsøk registreres i kontaktskjemaet i Blaise, uansett om man har kommet i kontakt med noen eller ikke. Se under for mer detaljert forklaring av de ulike måtene å registre kontakter på.

Definisjonen på et kontaktforsøk i ESS er ethvert forsøk på å nå IO, enten det var vellykket eller ikke, dvs:

- Hvis du *oppser adressen* er det et kontaktforsøk, uansett om du møter noen eller ikke.
- Hvis du *ringer IO* er det et kontaktforsøk, uansett om du treffer noen i den andre enden av røret eller ikke.

Registrere telefonoppringninger uten svar

Alle telefonoppringninger skal registreres, også hvis dere ikke får noe svar i den andre enden. Hver gang du ringer IO uten å oppnå kontakt med noen skal du trykke på "kontaktforsøk" knappen i ringebildet.

The screenshot shows the Blaise system interface for recording contact attempts. The header includes 'All informasjon om intervjuobjektet', 'Delprod: 7345-1', 'Kortnavn: Ess2012', 'Intervjutyte: B', and 'Und.type: Husholdning Forbruk'. The main area is divided into several sections: 'IO-nummer: 70', 'Mann', '20 år', 'Ugift', 'F-nummer', 'Navn2', 'Adresse', 'Bolignr', 'Postadr', 'Kommune: 0105', 'Gate/gård: 21850', 'Hus/bruk: 0198', 'Telefon 1', 'Telefon 2', 'Telefon 3', 'E-post', 'Ref.pers.', 'Familienr: 05', 'Delutvalg', 'K.periode: 1 - 05.06.2012', 'Periodenr: 1', 'Husholdsopplysninger', 'Status for IO: Uferdig', 'Intervjuer: BSH', 'Statuskode: 0', 'Inferm status:', 'Spes. status:', 'Siste kontakt: 07.06.2012 14:23', 'Ant. saker: 6', 'Brukt tid:', 'Kontakter Telefon: 4', 'Besøk:', 'Meldinger:', 'Avtalestype: Dato og tid', 'Dato fra:', 'Klokke fra:', 'Avtalt med:', 'Komm. til evt:', 'Avtalestype:', 'Skjema', 'Første', 'Avtale', 'Førige', 'Endre kontakinfo', 'Neste', 'Kontaktforsøk', 'Tilbake', 'IO-liste', 'Resultater fra tidligere undersøkelser: Sist Sist-1 Sist-2 Sist-3 Sist-4 Sist-5 Sist-6'. A mouse cursor is pointing at the 'Kontaktforsøk' button.

Da vil du få en ny boks som dukker opp på skjermen hvor du registrerer utfallet av kontaktforsøket (ingen svar, telefonsvarer, opptatt). På denne måten blir kontaktforsøket registrert og man kan se antall oppringninger under "kontakter telefon", midt i ringebildet. NB, denne prosedyren gjelder kun ved telefonoppringning som resulterer i ikke kontakt!

Kontaktskjema – registrere kontaktforsøk ved besøk og telefonoppringninger med svar

Hvis du får kontakt med noen på telefon (uavhengig om det er IO eller ei), eller gjør et kontaktforsøk på IOs adresse skal du registrere dette kontaktforsøket i skjemaet i Blaise! Da går du inn på "skjema" og velger "bare registrere kontaktforsøk".

Hvis du får en avtale med IO registrerer du først avtalen på vanlig måte i kalenderen under "avtale" før du går inn på skjema. Etter du har registrert avtalen i skjemaet vil du på ny få spørsmål om du skal legge inn en avtale i kalenderen, men her kan du svare "nei" hvis du allerede har lagret avtalen først. (Denne vil ikke slettes).

Inn i skjemaet skal du registrere utfallet av kontaktforsøket. I dette kontaktskjemaet er det en mer detaljert kartlegging av kontaktregistreringen, noe som er spesielt for ESS. Registreringen av kontaktinformasjon i den utstrekning vi gjør i ESS er derfor uvant i forhold til "vanlig" praksis i SSB. Under ser du gangen i skjemaet, og eksempler på kontaktinformasjon som ska registreres.

Blaise 4.8 Data Entry - \\Kwi-blaise01\Siv\skjema\Ess2012Pilot_V01_testing\Ess2012Pilot

Skjemaer Svar Navigere Hjelp

Ess2012Pilot | Endre kontaktinformasjon

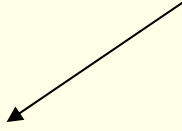
67 SCHRØDER THERESE KNOLD. tlf 69166651. Alder: 15 år.

Hva ønsker du å gjøre?
 Det er registrert følgende kontakt(forsøk) for IO nr 67, SCHRØDER THERESE KNOLD:

Nr 1:
 Nr 2:
 Nr 3:
 Nr 4:
 Nr 5:
 Nr 6:
 Nr 7:
 Nr 8:
 Nr 9:
 Nr 10:

1. Starte intervjuet 2. Bare registrere kontakt(forsøk), eller frafall

Start

Ess2012T | Endre kontaktinformasjon

95 SØNSTEBY NINA JOHANNE. tlf 91181264. Alder: 42 år. Kommune: 0106

Oppgg kontaktpåte for kontaktforsøk nr. 1:

1. Var på adressen (personlig kontakt eller ikke)
 2. Telefon
 3. Var på adressen, men kun kontakt gjennom porttelefon, ei.
 4. Informasjon fra kontoret
 5. Annet

DATEV	HOUR	MODEVA	RESSUA	UTTRIA	hvdts	SjefstFys	PERSONL	PERSON	COOP	AGE	GENDER	SpTid	INNOVED	SjefstFys
SjefstFys	12.07.2012	10:23												
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														

Ess2012T | Endre kontaktinformasjon

95 SØNSTEBY NINA JOHANNE. tlf 91181264. Alder: 42 år. Kommune: 0106

Oppgg utfall fra kontaktforsøk nr. 1:

2. Uferdig/blev intervjue (gjelder kun dersom deler av intervjuet er gjennomført)
 3. Kontakt med noen, men vet ikke om det var IO
 4. Kontakt med IO
 5. Bare kontakt med noen andre (enn IO)
 6. Ingen kontakt i det hele tatt
 7. Ugyldig adresse (institusjon,ingen bor der)ikke sporbar/ulstrekkelig gjennomført
 8. Annen informasjon om IO

DATEV	HOUR	MODEVA	RESSUA	UTTRIA	hvdts	SjefstFys	PERSONL	PERSON	COOP	AGE	GENDER	SpTid	INNOVED	SjefstFys
SjefstFys	12.07.2012	10:23												
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														

Ess2012T | Endre kontaktinformasjon

95 SØNSTEBY NINA JOHANNE. tlf 91181264. Alder: 42 år. Kommune: 0106

Oppgg utfallet av kontakten som altså ikke ble intervjue

Bruk alternativt <10> kun hvis du ikke vet om IO har flyttet innenfor eller ut av landet. Ellers, bruk alternativt <9> eller <11>

1. Avtale
 2. IO nekter
 3. Noen andre nekter på vegne av IO
 4. Nekt, men vet ikke om det er IO som nekter
 5. IO er midlertidig utilgjengelig ikke hjemme, ei.
 6. Korvring syk - IO er mentalt eller fysisk ikke i stand til å delta, antas å kunne kontaktes senere
 7. Langvarig syk - IO er mentalt eller fysisk ikke i stand til å delta, antatt ut felleperioden (IO reknernes)
 8. IO er død
 9. IO har flyttet ut av landet
 10. IO har flyttet til uløst sted
 11. IO har flyttet, men (antatt) fortsatt i landet
 12. IO snakker ikke norsk/bråkproblemer
 13. Annet

DATEV	HOUR	MODEVA	RESSUA	UTTRIA	hvdts	SjefstFys	PERSONL	PERSON	COOP	AGE	GENDER	SpTid	INNOVED	SjefstFys
SjefstFys	12.07.2012	10:23												
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														

Ess2012T | Endre kontaktinformasjon

95 SØNSTEBY NINA JOHANNE. tlf 91181264. Alder: 42 år. Kommune: 0106

Oppgg grunnen for nekt (opp til 5 svar mulig)

1. Tidspunktet passer dårlig
 2. Ikke interessert
 3. Vet ikke noe/ingenting om temaet, for vanskelig for meg
 4. Bortkastet tid
 5. Bortkastede penger
 6. Forbyrner personlige ikke ut personlig informasjon
 7. Deltar ikke i slike undersøkelser
 8. Har vært med mange nok ganger
 9. Stoler ikke på slike undersøkelser
 10. Tidligere dårlige erfaringer med slike undersøkelser
 11. Liker ikke temaet
 12. IO nekter fordi partner/familie ikke tillater
 14. Annet

DATEV	HOUR	MODEVA	RESSUA	UTTRIA	hvdts	SjefstFys	PERSONL	PERSON	COOP	AGE	GENDER	SpTid	INNOVED	SjefstFys
SjefstFys	12.07.2012	10:23												
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														
SjefstFys														

Vi har valgt å ta ut noen eksempler for å vise hvordan dere skal kode i en del vanlige tilfeller/utfall av kontaktforsøk:

Noen eksempler på vanlige registreringer:

- Du ringer IO og får en intervjuavtale:
  - Trykk på "avtale" for å legge opprette avtale i kalenderen.
  - Trykk på "skjema"
  - velg "1. start"
  - velg "2. bare registrere kontakt"
  - trykk "enter" to ganger for å bekrefte dato og tid
  - velg "2. telefon"
  - velg "4. kontakt med IO"
  - velg "1. avtale"
  - velg "1. avslutte"
  - velg "nei" på forespørselen om å legge inn avtale hvis du allerede har gjort dette først.

- IO nekter på telefon:
  - velg "skjema"
  - velg "1. start"
  - velg "2. bare registrere kontakt"
  - trykk "enter" to ganger for å bekrefte dato og tid
  - velg "2. telefon"
  - velg "4. kontakt med IO"
  - velg "2 IO nekter"
  - huk av alle svaralternativer som passer
  - skriv evt. kommentar
  - velg sannsynlighet for at IO blir med senere.
  - velg om du vil returnere IO eller ikke.

- Vært på adressen, men ikke fått kontakt:
  - Åpne riktig IO på listen din. Velg "skjema"
  - velg "1. start"
  - velg "2. bare registrere kontakt"
  - trykk "enter" to ganger for å bekrefte dato og tid / legg inn riktig dag og tid for besøket
  - velg "1. var på adressen"
  - velg "6. ingen kontakt i det hele tatt"
  - legg evn. inn kommentar
  - velg om du vil returnere IO eller ikke. Normalt skal du besøke IO fire ganger før du kan returnere det.

- Vært på adressen, og fått avtale om intervju en annen dag
  - Åpne riktig IO på listen din, trykk på "avtale" for å legge opprette avtale i kalenderen.
  - Velg "skjema"
  - velg "1. start"
  - velg "2. bare registrere kontakt"
  - trykk "enter" to ganger for å bekrefte dato og tid / legg inn riktig dag og tid for besøket
  - velg "1. var på adressen"
  - velg "4. kontakt med IO"
  - 1. avtale
  - velg "1. avslutte"
  - velg "nei" på forespørselen om å legge inn avtale hvis du allerede har gjort dette.

- IO er på ferie
  - velg "skjema"

- velg "1. start"
- velg "2. registrere kontakt"
- trykk "enter" to ganger for å bekrefte dato og tid / legg inn riktig dag og tid for besøket
- velg "2. telefon"
- velg "4. kontakt med IO"
- velg "5. IO er midlertidig utilgjengelig"
- legg inn dato
- evn. kommentar
- velg "2. nei, ikke returnere"

Nærmere om ulike koder:

Resultat av kontaktforsøk

"04 kontakt med IO" skal brukes om du får tak i IO på telefon eller adresse. Denne brukes dersom du skal registrere: avtale, frafall, midlertidig utilgjengelig, syk, eller avgang. Viktig at man registrerer i skjema også når man har laget en avtale over telefon eller ved besøk!

Utfallet av kontaktforsøket som ikke er intervju (OUTNIA).

"05: IO er midlertidig utilgjengelig" skal brukes om IO ikke kan delta akkurat nå, ikke hjemme, dårlig tid etc. Hvis IO er midlertidig utilgjengelig grunnet sykdom skal du bruke kode 06.

"06 kortvarig syk – IO er mentalt eller fysisk ikke i stand til å delta" Skal brukes hvis du tror IO har muligheten til å gjennomføre intervjuet på et senere tidspunkt frem mot feltperiodens slutt

"07 IO er mentalt eller fysisk ikke i stand til å delta – antatt ut feltperioden" skal kun brukes hvis IO ikke er i stand til å delta i resten av feltperioden. Hvis IO kun er midlertidig syk, bruk kode 06

"10 IO har flyttet til ukjent sted" skal brukes i de tilfeller hvor du har vært på adressen og det f.eks. er tydelig at det ikke er noen som bor der eller når det er umulig å finne adressen. Denne koden skal kun brukes etter at du har forsøkt å spore! Videre skal det brukes hvis du ikke har noen opplysninger om IO kan befinne seg i Norge eller i utlandet.

"11 IO har flyttet men antatt fortsatt i landet." samme som kode 10, men bruk denne koden hvis du har opplysninger som tilsier at IO fortsatt bor i Norge et sted.

Sannsynlighet for at IO vil delta senere (COOP)

Her skal du vurdere sannsynligheten for at IO vil delta ved en senere anledning (gitt at han/hun allerede har nektet). Kode "1. IO vil definitivt ikke delta senere" skal kun brukes hvis IO er direkte ubehagelig eller eksplisitt sier at han/hun prinsipielt er imot spørreundersøkelser. Vi vil ha færrest mulig i denne kategorien fordi det gjør det vanskeligere å kjøre nekteoppfølging. Husk at IOs reaksjoner er situasjonsbetinget. En som slenger på røret i dag, blir kanskje med om en måneds tid!

Nærmere om "ReturIO. Ønsker du å returnere dette IO nå?"

Dette spørsmål dukker i mange tilfeller opp på slutten av kontaktregistreringen. Dersom du ønsker å returnere IO-et svares JA, ellers svares NEI og IO-et blir liggende på IO-lista for ytterligere forsøk på kontakt/intervju. Ved svar JA kommer et kontrollspørsmål hvor det informeres om at sluttresultatet for dette IO ble frafall/avgang.

2.6 Kvalitetskontroll

For å kvalitetssikre intervjuarbeidet og kontrollere at undersøkelsen blir gjennomført mest mulig likt i alle deltakerlandene, skal vi kontakte omtrent hvert tiende IO på nytt per telefon eller brev. Dette gjelder alle IO, enten de er registrert som intervju, frafall eller avgang. Vi vil spørre IO om de har blitt kontaktet av oss, og de som har blitt intervjuet vil vi spørre om det ble brukt svarkort og bærbar PC, hva slags type spørsmål som ble stilt, og lignende.

3. Spørreskjemaet

3.1 Spørsmålene i undersøkelsen

Det er viktig at IO har forståelse for hvordan intervjuet skal foregå. Ved oppstart av intervjuet, kan dere gjerne bruke dette avsnittet, eller en personlig vri:

«...Først vil jeg gjerne si noe om måten intervjuet foregår på. Spørsmålene jeg skal stille, kommer fram på pc-en. Det er viktig at alle som er med i undersøkelsen får de samme spørsmålene stilt på samme måte. Vi må gjøre det slik for å kunne sammenligne de svarene vi får. Denne undersøkelsen gjennomføres i ca 30 europeiske land og den inneholder spørsmål om flere ulike tema. Det er vanskelig å lage spørsmål som passer like godt for alle. Men jeg er takknemlig hvis du vil svare så godt du kan, selv om det skulle komme et spørsmål som du ikke synes passer så godt.»

I en undersøkelse som favner over så mange temaer er folk ofte mer interessert i noen av spørsmålene enn i andre. Det er en utfordring for intervjuere å bestemme seg for hastigheten når en stiller spørsmålene. Det er viktig å ikke stresse IO, samtidig som det også er viktig å ikke være for langsom. Det vil være slik at noen IO tenker svært mye over noen spørsmål, men vi er kun interessert i hva de mener om saken her og nå, vi vil ikke legge opp til en filosofisk diskusjon eller politisk debatt. Hvis noen IO ikke har noen mening eller ikke kan svare på spørsmålet slik det er stilt, er "vet ikke" eller "annet" høyest akseptable alternativer.

Gjennom intervjuet har vi brukt flere generelle formuleringer som muligens kan få IO til å spørre om mer forklaring. Eksempel på dette er: "i området du bor" eller "folk flest". I disse og liknende tilfeller ønsker vi ikke å gi IO mer forklaring, formuleringen er med vilje gjort generell. Les bare opp spørsmålet eller påstanden og forklar at de skal svare ut ifra hva de selv forstår med formuleringen.

Det er noen spørsmål som kan oppfattes som sensitive. Enkelte IO vil kanskje føle seg ukomfortable med å gi informasjon om for eksempel valgadferd eller inntekt. Hvis så, kode det som "nekt". I spørsmål som ikke har eksplisitte nektalternativ, bruk F9 "nekt", ikke "vet ikke" eller andre alternativer. Vi trenger å vite når IO nekter å svare på enkelte spørsmål.

3.2 Svaralternativ på kort

Svaralternativene i tilknytning til de fleste av spørsmålene blir presentert på kort. Det fører til at det benyttes mange kort i denne undersøkelsen. Vi anbefaler at dere gir IO kortbunken ved begynnelsen av intervjuet, og at IO administrerer kortene selv. Svaralternativene som er på kort trenger dere ikke å lese høyt.

Det kan likevel være lurt at dere gir IO litt instruks om bruken av svarkortene før dere starter intervjuet. Informer om at de vil få beskjed om når de skal finne nytt svarkort, slik at de ikke sitter og blar for hvert nye spørsmål. Dere kan også informere om at de ikke skal gjennom absolutt alle kortene i siste del av bunken, da dette er svarkort til tilleggsspørsmål for alle delutvalgene (IO skal bare gjennom ett av de fire delutvalgene).

3.3 Delene i skjemaet

Spørreskjemaet er delt inn i følgende deler:

- A. Mediebruk og sosial tillit**
- B. Politikk, politisk interesse, valg og politisk deltakelse.**
- C. Trivsel og sosial utestengelse, religion, opplevd diskriminering**
- D. Personlig og sosial trivsel**
- E. Forståelse og vurdering av demokrati**
- F. Sosiodemografisk profil: husholdningssammensetning, utdanning, inntekt,**
- H. Personlighetstyper**
- I. Tilleggsspørsmål**
- J. Intervjuerspørsmål**

Bolk "G" er ikke med i denne runden av ESS. Alle bolker unntatt D og E er faste bolker som er med i alle ESS runder. Bolk D har vært med en gang tidligere i 2006, og inneholder spørsmål om IOs opplevelse av egen hverdag og livet generelt. Bolk E er helt ny og inneholder spørsmål om IOs forståelse og vurdering av demokratiet.

Litt mer om Bolk E Forståelse og vurdering av demokrati

I denne bolken får IO spørsmål om sine holdninger til demokratiet på to nivåer. Først en del spørsmål om holdninger til *demokratiet generelt sett*. Deretter blir det stilt spørsmål om holdninger til *demokratiet i Norge*. Det er viktig at man som intervjuer understreker dette når man begynner på disse spørsmålene. Dette skal det også være grei instruks på i Blaise-skjemaet.

Angående Bolk I - tilleggsspørsmål

IO-ene er delt opp i fire delutvalg og får en del av tilleggsspørsmålene stilt alt ettersom de tilhører delutvalg A, B, C eller D. Disse spørsmålene er tilnærmet helt lik tidligere spørsmål i undersøkelsen, men har litt andre svaralternativer. Denne bolken er med for at ESS skal kunne forbedre spørsmålene til fremtidige undersøkelser.

3.4 Enkeltspørsmål i skjemaet

En del av spørsmålene i skjemaet kan tolkes på ulike måter avhengig av IOs holdninger og verdier. Deres oppgave som intervjuere er å være nøytrale måleinstrument og dere skal la IO tolke spørsmålene slik de selv ønsker. Dere kan imidlertid være behjelpelige med å forklare ord som IO ikke forstår betydningen av.

De fleste av spørsmålene i skjemaet er greie og trenger ikke ytterligere forklaring, vi tar allikevel med følgende:

A1-A2 / Mediebruk

Disse spørsmålene dreier seg om tiden brukt til å se tv på en ukedag (mandag til fredag). Hvis IO spør etter mer forklaring, si at dette refererer til tid brukt til aktiv seing eller lytting, ikke tiden som gikk mens man hadde på tv eller radio på i "bakgrunnen".

B7 / tillit til Europaparlamentet

Selv om dette er et spørsmål som mange norske IO ikke har så lett for å gjøre opp en mening om skal de stilles i alle land.

C2 / Sosial omgang med andre

I dette spørsmålet betyr "omgås sosialt" å omgås av egen fri vilje fremfor å omgås på grunn av arbeidet eller av ren plikt

C10/C12

Det finnes en rekke protestantiske trossamfunn i Norge: Adventistsamfunnet, Baptistsamfunnet, De frie evangeliske forsamlinger, Det Norske Misjonsforbund, Kristne senter, Metodistkirken.

Dersom du er i tvil, skriv inn i binders.

C25-C28

Her spørres det etter IOs biologiske foreldre

D20 / lære nye ting i livet

Mange IO vil kanskje be om utdyping i dette spørsmålet, men her må IO selv vurdere hva de legger i læring, og velge hvilken kategori som de synes passer best.

Om bruken av ordet "partner"

Ordet "partner" referer generelt til kjæreste, samboer eller lignende, uavhengig av kjønn. Det er altså ikke ment i betydningen "homofil partner".

F6 / Ektefelle/partner/samboer

"Samboer" gjelder kun ikke-juridisk bundet samboerskap mellom to personer

F16

Dette er den faktiske samlede tiden målt i antall år IO har brukt til utdanning (skoler/universitet). Dersom utdanningen er gjennomført på deltid, skal dere regne om til antall år utdanningen hadde tatt hvis den hadde blitt tatt på heltid. Lærlingtid skal ikke regnes med.

F17a

01 **I lønnet arbeid** (eller midlertidig fraværende) (ansatt, selvstendig næringsdrivende, eller ansatt i en familiebedrift)

Frivillig arbeid, eller arbeid som er utført der utgiftene bare er tilbakebetalt, eller arbeid betalt i velvillighet (f.eks å bare motta kost og losji) der det ikke er noen finansiell transaksjon, skal ikke tas med i denne kategorien.

02 **Under utdanning**, (som ikke er betalt av arbeidsgiver, medregnet fravær fra utdanning grunnet ferie) Alle studenter, selv de med feriejobber sist uke, skal kodes i denne kategorien.

04 **Arbeidsledig**, ønsker jobb men er **ikke aktivt jobbsøkende**

Personer som f.eks. er syke eller midlertidig ute av stand til å lete etter arbeid skal inkluderes her. IO skal vanligvis selv avgjøre om en sykdom i denne sammenhengen er midlertidig eller ikke. Hvis i tvil, regn sykdommen som midlertidig hvis den har vart mindre enn seks måneder.

05 **Varige syke eller funksjonshemmede** gjelder personer som ikke har arbeid og ikke søker arbeid grunnet varig (eller ubestemt) sykdom eller funksjonshemming. Hvis man er i tvil om en sykdom eller funksjonshemming er varig eller ikke, så skal man behandle den som varig hvis den har vart sammenhengende i seks måneder eller mer.

09 **Andre** er ikke på kortet. Det omfatter enhver som ikke passer inn i de 8 ovennevnte kategoriene. Husk at alle typer betalt arbeid (det være seg tilfeldige jobber hvor man er sin egen arbeidsgiver) ikke skal inkluderes her.

F21 – F35b / Hovedyrket

De neste spørsmålene handler om IOs hovedarbeidsforhold. Dette bør være deres nåværende arbeidsforhold, eller deres siste arbeidsforhold, hvis de er arbeidsledige. Hvis IO har mer enn et arbeidsforhold, skal de svare for det som varer flest timer per uke. Hvis IO har to jobber med samme timetall, så skal man svare for det som er best betalt av de to.

F24 / Antall ansatte

Her er vi ute etter antall ansatte der hvor IO jobber og ikke for bedriften som helhet hvis denne har kontorer flere steder.

F32-F33 / Yrke og næring

Vi ønsker å samle inn opplysninger knyttet til arbeid fra alle IO, med unntak av de som aldri har hatt en jobb. Spør om deres nåværende eller siste arbeidsforhold. Søk grundig etter alle relevante detaljer; hvis det er noen som mangler, klarer vi ikke å kode yrke og næring nøyaktig. For eksempel finnes det mange typer ingeniører som hver har sin egen kode. Du må derfor forsikre deg om at du har fått med full tittel eller navn i hovedyrket samt hva slags ingeniørkunst som ble utført.

F41 / Husholdningens inntekt

Her skal vi ha tak i den **totale nettoinntekten** som husholdningen har fra **alle** sine inntekstkilder **etter skatt**. Inntekt omfatter ikke bare lønninger, men også tilskudd fra staten, pensjoner, utbytte fra aksjer og renteinntekter. Spørsmålet referer til nåværende situasjon, nærmeste beløp eller periode IO klarer å svare for. IO kan velge mellom ukentlig, månedlig eller kvartalsvis inntekt ettersom hva de synes er lettest.

F45a, F45b / Partners økonomisk aktivitet

Se Økonomisk aktivitet for IO ovenfor.

F47 / Partners yrke

Se yrke og næring for IO ovenfor

F18 / "Kan jeg bare sjekke.."

Frasen "kan jeg bare sjekke.." er brukt fordi vi ber IO om informasjon som ofte kan ha kommet opp på et tidligere tidspunkt. For mange blir derfor disse spørsmålene en gjentakelse.

Intervjuerspørsmål

Etter intervjuet kommer noen spørsmål til deg som intervjuer. Svarene du gir på disse spørsmålene gir oss en ide om hvordan intervjuet foregikk, og hvordan IO synes det var.

Oslo, august 2012
Saksbehandler: Marit Wilhelmsen
Telefon: 800 83 028 (08:00 – 15:00)
Avdeling for datafangst

Den europeiske samfunnsundersøkelsen – hvordan lever vi i Norge og i andre land i Europa?

Statistisk sentralbyrå (SSB) og Norges forskningsråd gjennomfører Den europeiske samfunnsundersøkelsen for å få mer informasjon om hvordan vi lever og hva vi er opptatt av i Norge. Spørsmålene dreier seg blant annet om hva man mener om politikere, demokratiet vi lever i, arbeidslivet og andre tema som angår hverdagen vår. Undersøkelsen gjennomføres samtidig i over 30 europeiske land og gjør det mulig å sammenligne landene med hverandre.

Din datter/sønn er en av 2 750 personer fra 15 år og oppover som er trukket tilfeldig fra folkeregisteret til å delta i undersøkelsen i Norge. Sammen representerer disse personene et Norge i miniatyr, og for at resultatene skal bli mest mulig pålitelige, er det viktig at alle som er trukket ut til undersøkelsen deltar. **Vi kan ikke erstatte din datter/sønn med en annen.** Det er frivillig å delta, og man kan når som helst trekke seg og be om at opplysningene blir slettet.

Din datter eller sønn får også et eget informasjonsbrev fra oss. I løpet av kort tid vil en intervjuer fra SSB forsøke å kontakte datteren/sønnen din og gjøre en avtale om intervju.

For å øke kvaliteten på undersøkelsen, vil vi også bruke opplysninger om utdanning som Statistisk sentralbyrå årlig henter inn fra skoler, fylker og Lånsekassen, samt opplysninger om inntekt, formue, trygder og stønader hentet fra Skatteetaten og NAV. Alle som arbeider i SSB har taushetsplikt, og det vil aldri bli kjent utenfor SSB hva din datter/sønn har svart på spørsmålene. Innen mai 2013 vil vi fjerne alle navn, adresser og personnummer fra datamaterialet.

Trenger du mer informasjon kan du besøke nettsiden www.ssb.no/skjema/ess. Du kan også ringe oss på 800 83 028 eller sende en e-post til ess@ssb.no. Spørsmål som gjelder personvern kan rettes til personvernombudet i SSB, telefon 21 09 00 00 eller e-post personvernombudet@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Hans Henrik Scheel
adm. direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef

Oslo, august 2012
Sakshandsamar: Marit Wilhelmsen
Telefon: 800 83 028 (08:00 – 15:00)
Avdeling for datafangst

Den europeiske samfunnsundersøkinga – korleis lever vi i Noreg og i andre land i Europa?

Statistisk sentralbyrå (SSB) og Noregs forskingsråd gjennomfører Den europeiske samfunnsundersøkinga for å få meir informasjon om korleis vi lever og kva vi er opptekne av i Noreg. Spørsmåla handlar blant anna om kva ein meiner om politikarar, demokratiet vi lever i, arbeidslivet og andre tema som rører ved kvardagen vår. Undersøkinga vert gjennomført på same tid i meir enn 30 europeiske land og gjer det mogleg å samanlikne landa med kvarandre.

Dotter di/sonen din er ein av 2 750 personar frå 15 år og oppover som er trekte tilfeldig frå folkeregisteret til å vere med i undersøkinga i Noreg. Saman representerer desse personane eit miniatyrbilete av den vaksne befolkninga, og for at resultata skal bli best mogleg, er det viktig at alle som er trekt ut i undersøkinga vert med. **Vi kan ikkje erstatte dotter di/sonen din med ein annan.** Det er frivillig å vere med, og ein kan når som helst trekkje seg og be om at opplysingane vert sletta.

Dottera di eller sonen din får og eit eget informasjonsbrev frå oss. I løpet av kort tid vil ein intervjuar frå SSB søkje å komme i kontakt med dottera di/sonen din og gjere ei avtale om intervju.

For å auke kvaliteten på undersøkinga vil vi også nytte opplysningar om utdanning som Statistisk Sentralbyrå årleg hentar inn frå skolar, fylke og Lånekassa, samt opplysningar om inntekt, formue, trygder og stønader henta frå Skatteetaten og NAV. Alle som arbeider i SSB har teieplikt, og det vil aldri bli kjent utanfor SSB kva du har svart på spørsmåla. Innan mai 2013 vil vi fjerne namn, adresser og personnummer frå datamaterialet.

Treng du meir informasjon, kan du vitje nettsida www.ssb.no/skjema/ess. Du kan òg ringje oss på 800 83 028 eller sende ein e-post til ess@ssb.no. Spørsmål som gjeld personvern kan rettast til personvernombudet i SSB, telefon 21 09 00 00 eller e-post personvernombudet@ssb.no.

Med vennleg helsing

HansHenrik Scheel
adm. direktør

Øyvind Kleven
seksjonssjef